

Pié na Băja

Lies and Sarcasm

First Edition

Dírrô Albúuru Kombôr

Jime kwě Ísa Amad

Jamáil Abbâr Kujag

Buró Mahamad Tírí

Wáó Náán'ín kwě Siráj

Alí'η kwě Úmar Abbâr

Umâd Dikkô Dee

Umâd Súrráná'η kwě

Dígírí Garíny Daa Têrre

Baṅga Ismáil Adam

Dúú Banya Bija Kende

Wáó Abdulazîm Amad

SWP

Assô-ii nan kí bora-ii

In dombore'ŋ jáa-lé kí Pángáturó Abo'ŋ Soom (PAS) kwa-sís assô, assô kámiŋ asá in dombore'ŋ jáa kárríe. Na dog-si poor'ŋ belé'ŋ daara'ŋ ájíná kwă-sí bora pottá kámiŋ ál kin ɛɛŋa kɛrgɛlɛl na dog káin jalunja jarân dɛŋo-sís assô assô kámiŋ, (**Dijakajag Kumɛndu**). Na kí bora-ii na bora pottá-ii, dáin órré'ŋ kwa.

© 2019, Fur Language Development Committee & SWP

First Edition

June 2019

Trial Edition

July 2013

Publisher: SWP

Belé'η Kormi

Tindiliη kí Bâlda	5
<i>Dírrô Albúuru Kombôr</i>	
Öndena'η ηndiη	8
<i>Jime kwě Ísa Amad</i>	
Elle'η Kwa na Ásaηa	12
<i>Jamáil Abbâr Kujag</i>	
Toη'íη Kwa Tulléηa na Sóól	15
<i>Bwó Mahamad Tírí</i>	
Pié na Băja	18
<i>Wáó Nááη'íη kwě Sirâj</i>	
Dwó kí Dééη Yáaηkwě	22
<i>Alí'η kwě Úmar Abbâr</i>	
Téémé na Goronja	25
<i>Umâd Dikkô Dee</i>	

Ángír na Elle'η Kwa 27

Umâd Súrráná'η kwě

Duó kí Déén Jaaru 30

Dígírí Garíny Daa Têrre

Tooroη kí Bôrnyo 33

Baŋga Ismáil Adam

Duó kí Kéén Dogólán na Murrú 40

Dúú Banya Bija Kende

Biís na Kútí 47

Wúo Abdulazîm Amad

Tindil kí Bâlda

Tóoríg âlbá kwa ɔw kaɩŋ ná díg-sí in kaɩŋi,
Tindil na keer-sí gal Bâlda ná bát suur'íŋ jaaruŋa kaɩŋ.
Ălbá lóó uri eŋa, námá sǎba'ŋ baɩú uri bayyâ'ŋ kia. Ná
kíeŋ táaríŋá káwa, abá gal wĕel éla námás kaɩŋuɩ ná
díeŋ baɩú kawŋíal, ná rǎytá kááyɩɩ.

Asi díg namá âl-si sǎba'ŋ baɩú soŋá kííŋíóle,
namaŋ âl wĕel jáápa ná baɩú á kawŋíeba álán táarí
tɩɩ'íŋ káwa, namá ása hoo kǎndɩɩ, ná minimíniŋa
péllét á káyéba walá ɩmel dog á kawíeba, ná bá jarri'ŋ

írí kañ. Namá kúul naman wëel keer êl ná búló. Tindil namá ása Bâlda-sí in kwă, “Yakáy Bâlda ettéñá ála á kúndíba áílán wëel íne b̄arú búló, âl koo ná kóoyo ná táarí káa, ásán ari dóña kaiñ!”

Namá b̄arú kawñíe, âlbás soga ittâ dîi kúñi, namá âl keeñé ná kíeñ r̄əytáñá kañul. Ná aasila kúul álán kuy êl ná riíño nás kusuñ'a'ñ kăwlal. Ālbás kóllíñá iis dîi kúñi, kuy namá âlbát êl ná nii riíño. Namás kíeñ kólá kábé, ná keeñé ná kíeñ r̄əytá kusuñol, ná táne nás appá iñi. Namá ása táarí kuuñe, ná kawe, na abás kááyul, naman ása bisire sáñti, nás yawyawíñ jendel. Namá âlbát kilmaña nii simmó iñi yée, ná básîñ hoo kélléli na in kámiña, “Kwa ása kíeñ sūrñá, hoo júrus kŭmeli, s̄aba'ñ b̄arú âl táaríñá kawe!” Asá bá jááyo kágíe, namá main umel kawíe.

Ālbá kíeñ kaañ túye, naman nyimaña-lé tiili, namá gal-sí d̄íeñ d̄iló'ñ kawle, namás d̄ilé káwe. Kíeñ r̄əytá namá gal kila gé âl p̄úgo díbe kañ, namás koróná d̄íeñ lóo búlé, ná dió buda pié ná amme na duyeli. Lia namá nîñ kí subu kuréli ná kannía ná kaane.

Asi díg namá âl koróná r̄əy dió búlé, namá ása kaañ'íñ juru jáyé, namá ása d̄íeñ jurr̄uñ'íñ kawle.

Koróná namá âl deer paál jáwíe. Tĩndĩliŋ kí Bâlda namá ása kúye, ná koróná-sí kurré, ná rǎyta karûl. Na díg-sí kéyé nás juri, kiŋíe namá âl kundíe, nás kééŋ bǎrŋa-lé kí jarri jáwíní bĩrdĩliŋ bĩrdĩliŋ. Kééŋ bǎrŋa tuy namá perra iŋi nás jarri jáyé ná jaĩla kurtulug kurtulug. Koró namá jaĩl ásáŋ kééŋ bǎrŋa-sí bóyé, kééŋ bǎrŋa gal namá kaĩ pié. Indálaŋ namá nyěŋe ná jaĩlo, namá mǎrúŋá-sí írí kurol na áŋgírǎ-sí, na jáárǎŋá-sí na maareŋa-sí na boola-sí na piraŋa-sí, namá karába nyét-sí írí kurrul. Ná suur tabúŋ jíŋíe ná nyěŋe nás elleŋa írí uŋie. Ná Zural-sí na Pedura-sí na Tigiliw-sí Síŋgítá-sí soor ínie ná tabu sũlo'ŋ barú jáwíe. Ná nyěŋe ná jaĩla, ná barú kurrul, ná á wáŋjeba namaŋ ettê.

Tĩndĩliŋ kí Bâlda ila ayé-lé namá kaŋ kí kúluma kaĩdũl, ná kawája kiŋi. Namá sǎba'ŋ barú joo kundíe, ná lia bǎŋ barú káwi, namaŋ toya ná kúsiŋi. Namá kíeŋ dogólá'ŋ dogólá kéle, ná indálaŋ káŋ símmõndiŋ. Díeŋ barú namá nii írí nyaŋá, nǎŋ kwa sǎba'ŋ barú na bǎrŋa kerna-lé kũndũla, ná tááríŋá kawe, nás kaŋjeli ná kawŋítía.

Öndena'η Ændiη

Tóoríg Mororo âlbá kwě niw kéná nás saa soŋá bírnyá kéná, namá âl júredæŋo díg kéná ná Jime karîŋi, namá âl dééŋ kilmá ila kwě-sí soŋá kóíŋí, ásáŋ jee. Namá júredæŋoŋ keer kéná, ná dog ila yáaŋkwě jolo, ná kóil ásáŋ júuse káwa. Yé Jime wasá á lónába ása ila yáaŋkwě kí júredæŋo keer belé kaŋi.

Yé jalpâg ila namás tuuŋa nás Jime-sí dæŋo pii, namá law ná Jime kérérg bá kila oroŋa-lé kee, mŋŋ kí subu namanη arra bá ila kwěŋa'η toŋ'íŋ táas-lé, tirîri pii ná lóó keér á dúiba. Asi díg namá karra keera ná law, ná Jimeŋ kaŋi kí ila kwě niw ná óos'íŋ díbe kééréli ná kírsiŋa. Namá kí kilmá'η diŋo in kwă, “Âl jaaríŋ in éllédæŋo-sí nás págaŋa pættó áa!”

Namá nyanjá nás elle'η sagal-sí kí pié in kwă, “Âl Jime in kwă, 'Âl yé kóel ásán elle'η dônga ðwoη piá.” Elle'η sagal-sí ila belé namás pirje eeηa, namás in kwă, “Âl joo ná Jime-sí jarîη, ná kíe arrá bêl.” Namá bát kilmá nii simmó-ii, âl Jime-sí dârreη piá. Namá kí jarri nyăηa, ná taría ná arrá kéle. Sagal namá Jime-si iηo, “Jime jí kí see lá in jwa, 'Âl jöel ásán elle'η dógaηa ðwoη jáa?’ Jime gal namá bát-si riyá rúgín, namá sagal-sí in jáwí, “Ee, ábú Sarab'îη belé âl see-ii. Maraη ká kíe âl kóóηó ná kasa, âl-si in arrá káa, áísán yé éllé

réeñél. Na ká gal álán bás déllin, kúin soóná kí keré, na dúin bari abún, ná anni ná káari áw náí yé kienan búliti nás árgiti ná dúon anni ná améñél!” Sarab idé namá tabu kí koŋa aw tšo, asá Jime yee-sí in riyá eŋa ná táari’ŋ dírrô kwan yee kŷy jábí. Sagal namás in iwo kwa âl suur’ín ōndenŋa gé ná kōeli ásán-si suur-sí kasûg káwa, ná díg bára-sí dárren piá.

Lia namás in kwă, “Ee âl indalan báa, jí Sarab, âlbá lóo leela, âlbá joo éllé dió nás dōnga kí kien kwăn nyét gáari jarán, jí namá jây ná éllé jamûŋ, ná yee-sí jundí ná jee dúon kí dōngan judá ná bílen eeŋ.” Mĩŋ idé yé Sarab púrút namás in jáwla, na Jime déeŋ karin eré, ná nyăŋa ná írinân kí kuraŋa’ŋ dio risín, “Ŋunu ŋunu!” Na Jime gal nás leél, ná kilmá simmó-ii, asá kímín déeŋ írí á waiba. Sagal nan gal dog-si díto tabún in jáppía, “Bí áila kaa ábbílen baw, ŷy âl boo ná duó déeŋ táari á piába!”

Saaréŋ âlbá lóo leela, yé Jime namá déeŋ keré na bari bawa ná nyăŋa ná táwra oonŋo ná jaan, ásán dōnga karûl nás dúon jee. Yé Sarab maŋ, kí dōnga éllé dió, tigi taga ná íneén kia ná káinjal, óosa, na saaba, na

deema keépele, p̄t̄t̄ na kúyǎŋ kuyǎŋ. Namá toiŋo
áláŋ dóga tog b̄r dog rááŋ.

Arráŋ Jime namá sagal-lé píŋí nás in kwǎ,
“Sarab-sí âl am̄eŋo ná aan, ná âl kí dúur íríŋí áísáŋ
dôŋga, rááŋ!” Sagal namás in kwǎ, “Âl joo ná jaríŋ ná
éla.” Jime namá nyanjá ná taría ná arrá kéle. Sagal lia
namás Jime-sí in kwǎ, “Jí naa âl tóŋ joo, náí kíe jundí.”
Jime namá kuro ná nyǎŋa, ná kee nás óos'íŋ soór
kelaam. Sagal Sarab-sí namás in kwǎ, “Ásáŋ korokón
kôlda wayye óóŋ, âl dééŋ bára'ŋ írí p̄eŋá hoo pii.”

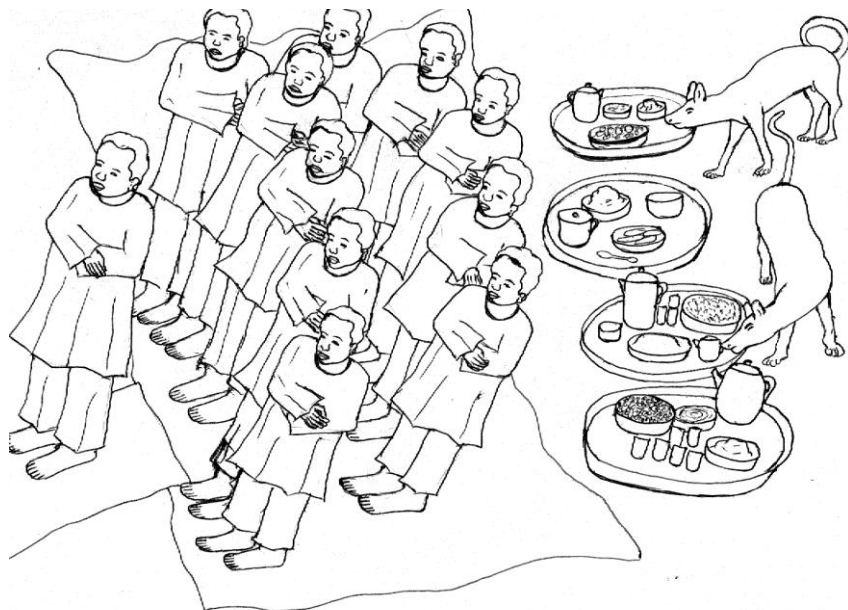
Atitig ásáŋ kila kôlda wayye agíŋía, ná kúró,
Jime kwě-sí namá tab̄ amí, nás yé nyǎŋa, namaŋ kwě
dee appâ díg kaariŋi. Sarab asá bá kééŋ kôlda wayye
óóŋá ná kuro, namá elle keer-lé nyanjá nás d̄onyáa
keer nyanjá, ná índeréŋ ooŋo, ná díeŋ elle báás piá.

Elle'η Kwa na Ásaŋa

Asi díg kí duur na buur jamâŋ'íŋ soga-lé, elle'η kwa âlbá dáará k̄r̄l álán koro kab̄i, namá waar á k̄r̄lba, namaŋ-si tin ittíríg sètŋ beto. Ālbá kéle ná k̄r̄l álán koro kab̄i, namás guldaŋa'η kawle ná kwa d̄i, in kámiŋa. “Āl n̄η k̄m námá indij k̄m.” Kwa kerŋa gal namá in kámiŋa, “Āl k̄m námá lia indij n̄η k̄m.” Namá kila kwa soŋá kiŋi āl in kámiŋa, “Āl k̄m námá lia k̄m.”

Namás kawle álán k̄mal, Kwa d̄i namás p̄gi-sí in kámiŋa, “W̄o āy āl áyaŋa buddaŋa buddaŋa jáa, ná waar waar káa, ná n̄η k̄m.” D̄o bain díg namás w̄o Adda-sí in kwă, “Āy w̄o Adda ása kí w̄o'η kona j̄wli.” W̄o Adda namás tuuŋa, nás paal̄ti, asá bá j̄wli agé, namás díeŋ j̄m kuuŋe. P̄gi namá in kwă, “Loŋpii āl appâ-ii!” Kwa dog namás kayé, ná in kámiŋa, “Loŋpii āl appâ-ii! Loŋpii āl appâ-ii!”

Ālbá asi tog kugíníe, ná kí kərŋa kúul, ná tabəŋa
 dūu kúye, nás asi keer wǎriŋ kawle, namá kelkaame,
 kogorog ná ari díŋ maúna kūru.

Duo díŋ-sí walá kilmá ás tɪnaba, namá toiŋo áləŋ
 rímó, namá in kwǎ, “Jeér!” Díŋ gal namás in kwǎ,
 “Mǎŋ á bawaba!” Keer namá in jáwí, “Bí yóka ná kwa
 appəŋa baŋ jəm'íŋ lóo kaəŋ bírsiŋ!” Duo díŋ gal
 namá ɯdo paalí, nás in beléŋ, “Ālbá ká kí pǎŋi kaŋ ná á
 kisiŋóba!” Pǎŋi gal namá in jáwí, “Ká ulul lá aŋ, âl

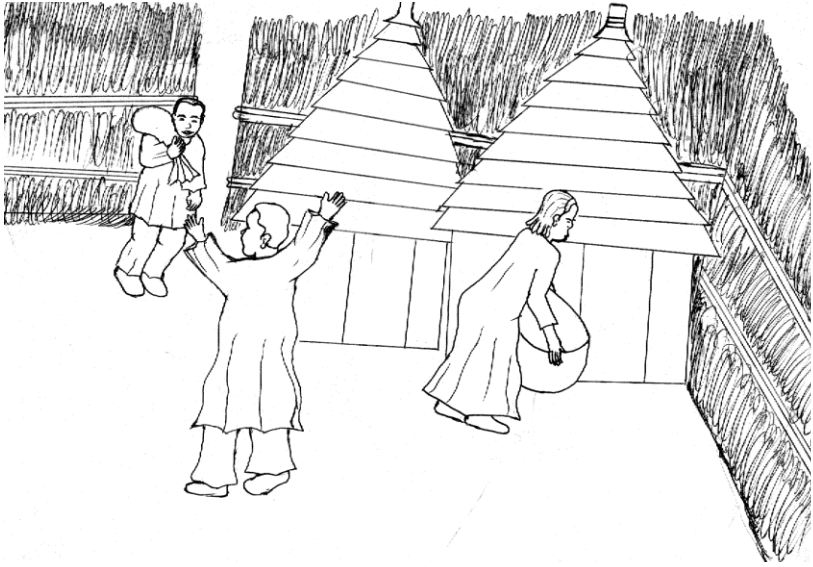
jǔm'ínj lóo írsinj!” Aál kee namá nyét kír síjól, nás
jǔm-sí darara káwe, nás póyyâ.

In namá yé-ii, ǎl in kámiŋa, abáís dííj dǔnyáa
tarí pii, na nŋj gís kayé, na jǔm'ínj tin éla, âlbá main,
dǔnyáa-lé joo, námá jáíŋa ná dííj nŋj jâm, námá lia
jarí ná dííj jǔm jáa.

Ton'ín Kwa Tulléŋa na Sóól

Asi díg, ɗúó díg âlbá kwa'ŋ éllé sóól kéná, ila elle-lé walá ɗúó á keeba, asá yé loŋ. Ila ayé-le âl baŋɗa duur kéná, namá ɗúó díg'ín tóg nyaŋá, ná in kwă, “Baiŋ lá?” Walá ɗúó á kuroba ásáŋ tiin. Namá seeg'ín kuro ná ton keer-lé nyaŋá ná dog in kwă, “Baiŋ lá?” Namás kiine, “Ee, âl kaiŋ.” Namás in kwă, “Âl diwwô aŋ in elle-lé, na ɗúó ása á aluŋba ásáŋ dééŋ tón ápo, namá âl díeŋ tón éla.” Ton'ín kwa namás in aáŋé, “Sóólá'ŋ lóó ása á kaiŋba.” ɗúó namá dog kuro ná ton taɓɓa kwaŋ-lé nyaŋá ná, “Baiŋ lá kwă.” Namás in aáŋé, “Âl dakki jaagó.” Namá káŋí nás kééŋ lóta dũu jáá, namás in kwă, “Âl sóól aŋ íne díeŋ éllé, na ɗúó ása á aluŋba, ásáŋ dééŋ tón ápo.” Ton'ín siit namá dog-si in kwă, “Kí dáíŋ tón ari ása á kaiŋba, sóól taga ásáŋ á kitíréba!”

Sóól-sí namá kilmá sonдорog eeŋa, nás jáwla ná tigé keer-lé nyaŋá, namá díg'ín tón nyaŋá ná túsú-le keera ná, “Baiŋ lá kwă?” Ton'ín siit namá ása kí jarri jíwíní nás in beléŋ, “Âl jaagó, âl jaagó!”

Namás bawwá káwe, namás kééŋ lóťá ɬáɬéŋ bawá, na sóól-sís in kwă, “Âl ɬáɬéŋ jaago, toŋ âl dííŋ-ii.” Sóól namá karí, nás biris kulpol na koros kaníe ná báa, ná kúul ná ɬɬ káwe. Toŋ'ín siit namás dééŋ ɬúonyáa-sí in kwă, “Moo, ăy âl kúum'ín dió jarí, ná kaŋ kila sɬurúŋá sɬurúŋá asá săye, nás jáldi ná kóora'ŋ dió jiní nás kí koro jálígligo, nás jilim nás limiŋol nás jêl ná kâm.” Dééŋ ɬúonyáa gal namás dée-lé kilmá suŋá pattá kee namás in kwă, “Yaaŋ.”

Ălbá dééŋ tabag bawá, ná kúum'ín írí jáápa, ná tarŋa dió liŋo ásáŋ ɬirpaŋâŋ piá, kééŋ tarŋa namá kaŋ kuré. Namá main ooŋo nás pírjeŋ pii ná kí kilmá dió in

belén, “Kin kaan-sí kúlum'ín dió naán kiní, ná kí kaan mĩn naán ás kágeba!” Ídé namás jáá ná jilíl pii, “Yálálây! Yálálây!” Déén dwo namá p̄y kí jarri éla, “Yé Moo kayé, yé Moo kayé!” Moo namás in kwă, “Dáin kúlum ása kaan dió píssin kee.” Dwo dog namás aarú páálí, “Síowây! Síowây!” Lia namá suur-sí dírrigin kagile, namás kayé ná suur-sí kiimeli ná in kámiŋa, “In âlbá díŋ t̄llin'ín ɰii-ii, nás W̄o nisil niinân éla!” Sóol namá kee nás díen belé ila-sí túllên kelaam na in belén, “Dwo tullê'ŋ ari âl W̄o'ŋ dóŋa kee!”

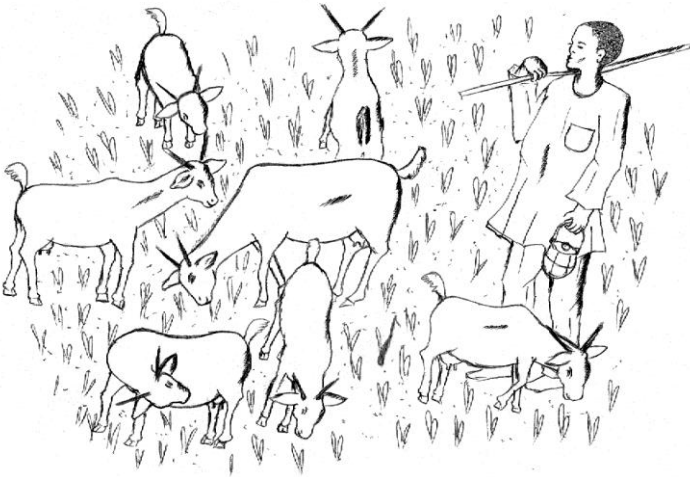
Lia dwoŋyáa namás kaan ɰŋo, nás êl ná dídá jíjí, ná kooní, nás n̄ŋ kiro ná píssin kámmie. Na jirirána-sis tarí piá nás ittá ittân íní. Asá bá soga aw d̄i k̄ŋi namá díen sóol-sí adden káwe, kíen kaan kila namá k̄ŋi namaŋ lóo taa eeŋa, ná piila kiwwóŋa k̄ŋul.

Dwo asá déen dóŋa kwa'ŋ ere p̄ttôn ɰrriŋ, W̄o dog déen ere bás déen dóŋa p̄ttôn ɰrriŋ. Na dwo gal ăl dóŋa kwa'ŋ ere palaŋ-ii, W̄o'ŋ dóŋa déen ere dog bá indálaŋ palaŋ-ii. Ǻw nás kwa nyét koŋa palaŋa kaiŋ dáin suur, ásáŋ W̄o dog dáin ere dóŋa palaŋ kee.

Pié na Băja

Tóorig, elle díg-le âlbá wəon piédəno díg kéné,
ná sîh elle'η léwá (liá) dəon pii.

Asi díg, wəon dəón; namá júndí namaη dulé sibîr
paago.

Ăl elle'η kwa nyét éllé káîe na ũmel kawítía. Namá
norrá'η írí jáapa ná ũrú kóór'îη taan; ná elle'η kwa-sí
taría. Ása ye-sí m  rú léwá'η dió p  y.

Elle'ŋ kwa namá nyéttiŋ kíeŋ kóóri, sambála, saara, kolmanta, na baŋiŋa kábé; ná kí jarri kærul; áláŋ kial ná wœoŋ-sí pááseŋ káwa. Âlbá keéŋé ná wœoŋ-lé kaagul namá kœmmé ná ari tóg dog á keeba. Wœoŋ namás téejiŋ laá; na kí kilmá'ŋ dió in kwă, “Kwa-sí bát sulum ás aráŋábáa-íí! na œmel ás aní báa-ii!” Kwa namás kaŋiŋul ná éllé kawŋíe; ná kærro nii júŋe yée, ná keéŋé ná íriŋâŋ taŋœŋa dũu kaŋítíá; ná kí kuraŋa'ŋ dió kísiŋa bílle wœoŋ bastân á-iibáa-íí. Namás sogá suŋŋâ óóŋá asábá kwa-sí déeŋ œ ila yě.

Asi keer dog wœoŋ namá júndí âlbá daa tokkê ila eeŋa; ná kwa kimanta-lé kaŋíe na kwa dŋi éllé kawŋíe. Namás dog déeŋ pié ila-sí tœy jáwí. Elle'ŋ kwa namá dog kí kíeŋ lótáŋâŋ indálaŋ kéle; walá ari tóg dog á kœmméba. Namás dog kwa-sí bája piá na laás.

Dœó díg íde kwa'ŋ dió namá in kwă, “In wœoŋ âlbá yiœŋa-sí hoo júúleŋ pii; kí pié; âl œw ná kaŋ kí yeeŋ!” Dœra âl éllé kawŋítíe namá in kaŋiŋi; œy âl œw asi keer abá œŋ taan; kii níŋ búló. Namá keéŋe ná wœoŋ-sí íriŋâŋ kányiŋa; namaŋ éllé kaagul.

Sog keer wœoŋ-lé namá mœœrúŋá'ŋ tóor-si tána kí see'ŋ see; namaŋ taŋdœs taŋdœsiŋ iloŋ ná dée-lé úndul.

W̃oŋ namá ɱrú kírírig taan, álán kwa kéla; walá d̃o tog bír á êlba. Naŋ asi keer ɱrú síw'ín taan; ná in beléŋ, “Yóka kál báflélé ettê'ŋ in âl kí see'ŋ see-ii!” Namá oo piá ná b̃o.

Kwa éllé namás kayé ná in kámiŋa, “Bí yóka tara; börra eré âl ɱrú kee ná koom, ná paasa kóel.” Kwa kern̄a gal namá in kámiŋa, “In âlbá ila w̃oŋ-ii âl kerréŋ; kwa-sí pandany ín̄ni; kí ɱrúŋá'ŋ dag; dééŋ gi raál baráŋ.” Indálaŋ walá d̃o tóg dog á kuroba álán jee ná búló.

M̃ɱrú namá léwá'ŋ dió p̃y; ná liá p̃i na d̄i-sí gal ná áwreŋ piá; ná kíáŋá nii rááŋa yée. Na w̃oŋ-sí nás p̄ar̄at piá álán puu, ná bás kí jímbir'ín̄ tiír s̄y; namá nyãŋa ná jaíl; naman̄ éllé paago. Kwa namás kayé ná k̄ilela, “Na jí léwá aál júndí ná j̄áflélé ná éllé kí koŋa p̄ttóná jéla?” Na yé idé gal bá p̄us p̄usiŋ k̄úŋ na lóo sabban na sabban l̄aw; namá kí k̄alí'ŋ k̄éŋí díg; in jáwí, “Bí léwá'ŋ lán bámiŋ, ná ká bás kí taar uro!” Elle'ŋ kwa kí tolloma namás kayé ná in kámiŋa, “Íi! Íi! Na kaa eeŋa?” W̃oŋ namás ila aldí piá; kí k̄alí k̄alí díg yé kí m̃ɱrú ay-sí k̄andul.

Lia namá ila pié âl nîŋ in pia namá júndí; ná elle'ŋ kwa-lé dééŋ ǎǎo bawa; nás in kwă, “Kúíŋ aala pié na băja lóta tulleŋa ála á geba. Na in ~~uu~~-sí âl ká aŋ nás dúíŋ suur-sí áa; na maraŋ namaŋ níŋ úsúŋ, kwa-sí băja na pié ásáŋ á áaba; na kí gabala-ii!” Kwa namás kiine nás in aáŋé, “Asi keer tây ása á jawíba.”

Wŋoŋ namá pié na băja-sí asi tóg júndí; namaŋ lia píní ná bǎré dió iloŋ; ná kwa-sí tǎbŋa paalíti nás in béléŋ, “Yóka pié na băja lóta tulléŋa ála á geba.” Bâŋ kwa-sí sǎwgeŋ pii namaŋ way.

Duo kí Déen Yáankwě

Tóoríg bá duo kéná nás duónyáa, ila nyãña asá duo kéná ná way. Ālmín lóo tog kúñul, bá sîh déen duo diwwô-sí, déen duo toy'ín aldí pii, duo-sí ila belé walá simmó á sîh índelba. Na yáankwě-sí gal déen duo'ñ ɸɸ, walá ás yĩtíaba. Déen duo-sí gal bá kilmá sondorog índélíñ. Ná kérég ǎlbá lóo tog kúul, ǎlán ɸɸ káwa, duónyáa bá sîh déen duo toy'ín belé úndul.

Namá dírrígin ǎwĩñi ná lóo kí déen kilmá'ñ dió laɸ, na kí kilmá dió in béléñ, “Bát in duo duónyáa-sí kaas piá, ná yé mñ naán á wayba, bálán bás káñ ná déen aldí pii!” Ila belé-sí namás gǔb piá, namañ lóo uññ eeña.

ǎlbá lóo uññ paago namá keéné na ray diwwô kéyé, ila ǎl tóoríg duo'ñ á aañaba. Sog díg namá káñ ná kōsaña káwéñí, namá díen ray téyyândin káñul. ǎlbás déen jaáño kágíe, lia namá kúul nás weél-sí kaane ǎlán kuy riíño nás táári kuuñe.

ǎlbás dúal na déen ɸɸ díg kúñi, kuy namás tána, ná nii riíño yée, niiná ǎlán oósa toya tìoña jaye. Kwa kí ɸɸ namás kusuña'ñ kawle, yien dog namás kí kwan arrá kawle, ná díen rǎy kannía ná kusuña kawle. Kíen piila namás kwa'ñin waar jáwle, na birsire namañ-

si yawyawin jendel. Idíin ná díen ray ila diwwô kéná ná saa soṅá katur kéná naṅ kalámsunnéná ás kénába, kila ál piila aame.

Bát yiēṅa-sí namá kilmaṅa nii simmó ge yée, asá kíen kaan'in porreṅa kila indálan yawyawin jendeli. Maraṅ namás gal ṅool dió soṅá jáwla, namás déen jááyo kuuṅe, ná bát yé jalpâg déen tímó nyimaṅa-lé riḡo, na déen dḡonyáa gal kartâm, ná kúul táári kawe.

Yé dḡó gal namá ittín déen suur nyondómé-ii, ná tóin álán ṅool kurtó ná ṅááló ná ráán, námás kí ṅool ḡḡdidán kámmíal, namaṅ níṅ karlan póyyâ álán ṅááló. Námá kee gunnit gunnit, asiṅa iis wala gal iis-lé soṅá namá lia tog ṅááló. Déen yáanḡwě-sí ila uḡ namás ittín dirró eeṅa, namás déen dḡó toy'in lóṅéli. Namá jáá nás

in belé, “In álâŋ Kíso kéŋá, bân nyɛt nyɛttiŋ ŋaalo.”
Dééŋ ɗó-sí ila belé walá tullé ás eeŋaba, namá in jáwí,
“Yé kaŋ ɗúu kee, kasá jwa náis kééŋ kíŋá amí!”

Namaŋ níŋ jaiŋ ðine-lé, ɗó-sí ðiŋa a janíba ɗri-
lé, ăl yé irel, kérrég bás kwa-sí kininiŋ lóŋa-le péégél,
na in ɗó'ŋ ɗónyáa ás iwoba namaŋ lia, asá ɗó yee-sí
ila belé kwă.

Téémé na Goronja

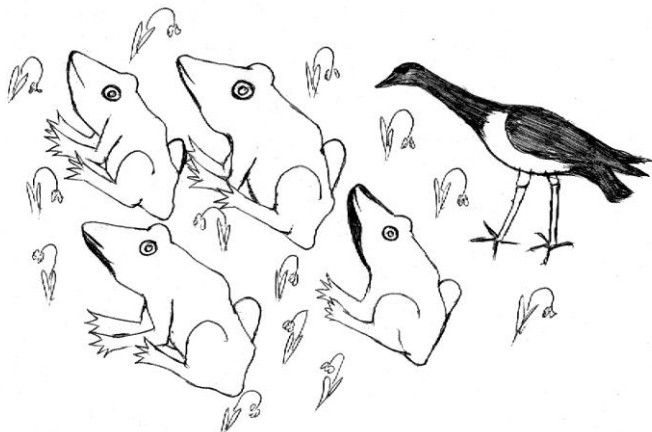
Asi díg kí weél, âlbá téémé appâ kuy kurrâ díg kéńá, ná duur saa sońá t̃io.

Namá b̃aw eńá álán koro baa na goronja amí, namá oonjo ná jaan namá jaan, álán goronj tog b̃ír díg kúró ná t̃i. Goronja gal namá péllét úríńjé álán kurołba. Téémé-sí it ~~ux~~ namás dírró eeńa, namá nyãńa ná baw'ínj ar̃ê rúłáátinj unju nás suur t̃io, in âł way.

Goronja namá jag̃ile, namás in dió kaj̃inj âł way, namá nyéddinj k̃ur̃ul álán bawe nás karra j̃iol, ásán á mááńúlaba. Asá bá eńé ná ittínj baw'ínj karra karra paag̃ul. Téémé namá k̃eńj dokkēńa dińâ paalí ná lóo piliny pilinyinj law. Goron'ínj kwě díg namá jág̃ilo, tírl̃b namá baąo, nás karra keera, ná in belēń, “Ây k̃eńj palídi!” Kéēń appáńa walá see á kééliba, namás kayé nás in kámińa, “Âlbá dogólá dokkēńa'ńj kal̃i-ii!”

Namás jáyé nas déēń belé-sí bajâ pie, ná kélłéłi-si, na k̃ień konas kawē, “Téémé-sí díá kuro! Déēń díá ay-si lónj?” Dińâ gal namás in tiłi, “Koro koom ná loyel-si! Koro koom ná loyel-si!”

Téémé, alá bá jagila ná yeeḡ baw'íḡ karra karra eḡé, ná bǎw waar áḡ píḡialba. Namás púrúttíḡ jáwla, ná kǎḡí appáḡa díḡa púlúnyíḡ paḡlǎí, namás baw'íḡ ere kollíḡí.

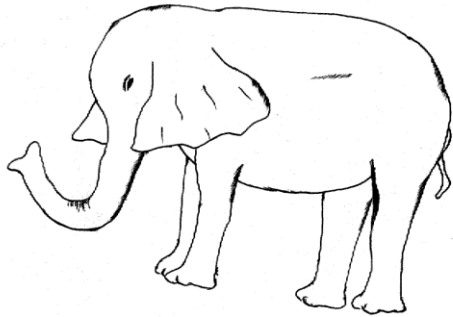
Lia kí kajala kajala namás tuuḡa ná iḡḡ, goronḡa-sí kí kíeḡ dogóláḡ namá nyéddíḡ pḡi ná amí.

Illa goron'íḡ kwě ittí, asá yieḡa waar risiḡo ná kawríḡie áláḡ déeḡ belé kelámmía, namá wáár nyaḡá ná baanḡo ná bǎw díó kǎrí, aál kee, yé namás sǎy ná á kǎwḡiba.

Ángír ná Elle'η Kwa

Ayé díg ɓarɓ díg-le ása bá áɓɓ kwa-sí ángír kí taa éllé éla, álán rúnjó. Ángír namá nii duur kéná, ná sîŋ kwa-sí kaan na piila kernɓ aam. Ná elle'η kwa abá lóo tog kúul bân déen aldi kawɛ, bábará gal lóo kaŋi káwéŋi ásáŋ ábakuri-sí aáŋal.

Asi díg namá dorol kiŋi ná lóo tog kúul ná kírsíŋɗal ná in kaŋiŋi álán kwa dǵi áɓɓ-lé áddéŋ káwa nás in aáŋal; áŋ yien ila ángír díen éllé á kǵeliba.

Namás in arrá káwe álán kwa wayye, kakkíreŋa na kilmaŋa pəttóna kar̄ul ná ábakuri'ŋ tón kial nás in aáŋal, ásán déeŋ áŋgír páányíŋí nás lóó keér jee.

Kila kwa wayye-sí namás belé suúr kaŋgare, abá ábɛ-lé kaagul álán-si aáŋal. Namá álán dwo díg in kwă, (áŋgír) na keer (Kaaŋ) na keer gal (Saa) na díg (Soŋá) na díg gal (Aam) na keer (Kí) na keer gal (Dáíŋ) na díg (éllé) na díg gal (Á) na dwo kar̄i kwaŋ namá in kwă (Köelba), namás indálaŋ téssiŋ arrá káwe.

Namás kawlé ná keeŋé ná ábakuri-sí kummé, namá karra senynyíŋ kúul niiná abá dwo wáag kwă Álán kaimíal. Dwo ál áŋgír béléŋá namá déeŋ oloŋ jááŋó, namá kí kaŋi-kaŋi díg in kwă, “Áŋgír!” Keeŋ ampára kila kerŋa álán-si kí kieŋ béléŋá kar̄i kála, namá wíllíŋiŋ kúu ná u á kámiŋaba. Yé ila ál áŋgír kwă, namá nŋí soór jáwí yiŋa zurunyíŋ law, námán namá tabuŋa dwo kabíe, ná kaareli álán kieŋ béléŋá aáŋal.

Íde ábɛ gal namá in iŋo, “Jí hóoy! Áŋgír kaa piá?” Dwo belé keer álán jáwí wasá á búlóba, kí kajala-kajala díg namá in jáwí, “Áísán keer jányi!” Lia namás kwa nyét dwo nyormoosiŋ kawle, nás kaŋiŋul ná kieŋ toŋa kawŋíe, ná keeŋe nás íríŋaŋ kóór kindeli na

suur kányiŋa, “Jí âl kaalu jaŋ! Jí âl kaalu jaŋ! Äy ka-sí áisa á jírŋiŋba, jí ari tóg dog'íŋ dawa ála á jaŋba!”

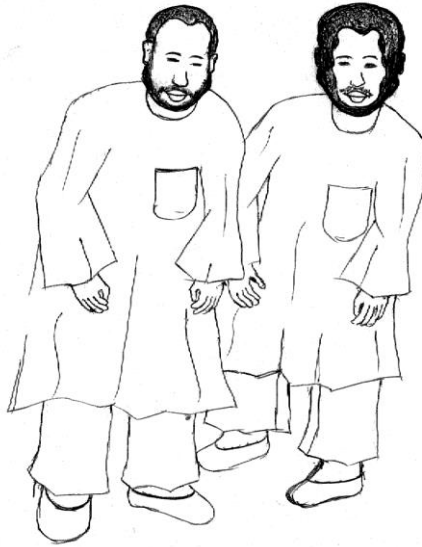
Namaŋ toŋa kaagul.

Asá bá soga dŋa kuŋi, ábakuri namá nyaná nás áŋgír keer, elle namá nyét paariŋo nás baŋa keer-lé kawnyíŋié. Namá dŋeŋ elle dullá kundíe, ná bá déllŋ toŋkuri kwă-sí kundíe.

Bát ásáŋ jaluŋ íne kwa asá dŋeŋ suúr tullé á ríŋiŋba suúr-sí boota aara'ŋ dŋu ay-si kelleli. Na dog ábaŋa dŋi áy jitti gé, ál Wáŋo bora kílmaŋa á jíŋíba, kwa'ŋ írí útóŋá korroŋa ay kawe! Áláŋ bá kwa-sí perra káwa.

Duó kí Déén Jaaru

Tóoríg elle díg-lé ná Saasây karîñi, âlbá kwa ăw káñ ná suur'ín jaaruŋa káñ. Namá díg-sí in karîñí wáó Soba, na keer-sí gal wáó Pírítí.

Wáó soba namá nîñ barú ăw ná kaan kí ðineŋa kuy. Na wáó pírítí namá gal nîñ sába'ŋ barú dûy, nân kéén tááríná pii. Sába gal lóóná ðii'ŋ namá tááríná wari gé, Pírítí lóóná ðiŋa'ŋ bá duur buúñél na ɱi. Na dog lóóná

dii'η ari á sîη bálítiba álán kíc barú wáíηa. Lia namá jee ná dééη elle'η dogóla-sí kóíηi nás búló Kartâm, tigé díg-le ná in karía Mâyo.

Námá kúul ná suur dóná kanía, na gorre káwa na kíηol, “Jí naán jéla, na kwa barú ay kendeli?” Yé námá in jáwí, “Ây ká âl ayéηá dîηa aráηa, âl mîη barú êl, ása ayéηá oηηal aiη!” Námá dog-si in kwă, “Âl índerég aáηá ná tááríηá áwéηá, na sôηgoηa nii ása á ummóba, álán kíeηa barú awηí.”

Ídé dééη elle'η dogóla, námás in aáηal, “Âl jêl âl íní táári díg kee ná jáa.” Yé gal námá in iηó, “Na ka-sí kí in táári ari it kúró gí sáη álán âm na aba, na díg nás sây ná gúbûl aa ásáη kíc barú awηí?” Dééη elle'η dogóla gal námá kurro kanía, nás in aáηal, “Ee áísáη kuroł.” Álbá táári piá ná sôηgoηa dîi tšo ásáη kíeηa tîribêl oóη ná barú píηí. Lia tóíη álán riimel, álán ittíη oóη ná minimíηa niiniη piá, námás jaa nás dééη elle'η dogóla-sí in beléη, “Ká naa âl suηá-ii ná táári áa âl wêel álán barú oo ná burú ááyó, ná táári turríη áa.”

Dééη elle'η dogóla námás kawríηa kée álán á jeeba, nás in kámiηa, “Wúo Pírítí dîíη táári kaη tullé-ii, kâl ittíríg jirmó, ásáη dogóla-sí kisseηa dîi dog jáare!”

Yé námá dút ɥí ná in beléŋ, “Ka-sí âl gí aala'ŋ surma t̃o, ká âl anni ála á áwba.” Námá adden káwal ná jee, âlbá nyanjá gal ná baré paago, namá búliti ná déen jaaru kaan nii kuyo yée. Námás déen suur'ín ɥɥ jitti een, âl tón ɥttô paago ba ná ɥri tog dog dóná ás keeba, álán ton'ín kwa-sí íní ásán mat wéle-lé ɥri díg kélal.

Na déen jaaru gal bás ila aldí pii, âl yé kaan kí gerajá taan. Ná âl kí soga wayye na dííg kaldie, na kamala wayéná ɥw âl ɥŋɥe, âl asiŋa wayyéná iis píjé nás ɥdɥla. Ila belé námá kilmá amí, námás jájónó ná sába píjá, namá kéjá indálan naman sába'ŋ dõra way.

Áw ná táaríná-lé ittín kirmel, álán in á keeŋba ná wéo Pírítí, âl táasa'ŋ táas-lé kéjá, naman way. Idín ná abá ɥdóná-le á jirmelba ðine-lé básín hoo juró pellepéllé, ɥri jírɥs.

Tooro kí Bôrnyo

Tóoríg ása bá tooro ú kéná, namá âl púgó díg'ín kílí kéná ná in karîñí púgó Kíilá.

Deem díg namá âl bôrnyo soŋ soŋin éla, ná bálón. Tooro namá ása in kwă, “Ájî bain bôrnyo na jí aál jaáŋa ná jêl sem sem?” Bôrnyo namá âl in jáwí, “Âl dáín púgo eŋá namá âl dáín púgo-sí órá taan, namá âl áílélé ná dí-lé êl.” Tooro-sí namá ása dééŋ 𐄂 ayín eŋa, namá ása in kwă, “Ískeŋ a jeŋba âl jêl ná kí jí kôn dúín tón, 𐄂rit nás kuro námá arrá kâm!” Bôrnyo namá âl in jáwí, “Kussê ála á keeba maamá'ŋ dalaŋ.”

Ālbá kuñi ná lóó leela, kí subu, tooro namá ása bônnyo-sí in kwă, “Āy maamá âl dáinj toj'ínj oro jaw, ká âl wëel ásánj dáinj ú dasar'ínj oo ná ittinj dăy amí, kí subun, námás gal lia duónj ándó.” Īde bônnyo gal námás in kwă, “Dalanj ká rog álánj kí jí arrá koo, ká tónj dítin ála á áítiba.”

Námás kawle kwa aw dog nás deñj ú kargíe, nás dasar'ínj keeñé, námás lia duónj kandul. Ālbá keeñé indálánj tenjes tenjes ná dasar'ínj lóo kaagul. Bônnyo bás in kwă, “Dalanj jí âl nimá jônj, âl jundí ásánj ká áítel.” Indálánj namá kañj namañ-si soga suññâ kuñi, ná sîñj deñj ú arrá duónj kannía, námá téllinj kamuñjal arránj námás gal kañjul ná tónj kañjal.

Asi díg tooro namá wajân keñá, ná tabu suñá wayeñí ná keñá nás pítí milínj. Bônnyo-sí ila sog gal namá kilmá nii simmó keñá âl tooro wajân-ii, ná bá sîñj nii leél yee, iduñj nás déeñj tiríjinne díg kee ná kóel álánj piá. Námás tooro-sí in kwă, “Dalanj jí ná in wajân janj, ottô âl tónj jamuñj, dáinj ú-sí nás ká duónj oo.” Tooro námás kí maale díg tina, yee ása joo maamá. Indálánj namá déeñj dolma na bari na siguñ bawa nás argí nás duónj nyăña.

Ālbá nyāṅ ná p̄go dió paago ná karal díg-le k̄r̄í,
 namás lóó túllēndiṅ errīṅa, ālbá búló ná d̄uó tóg dog á
 keeba, ú-sí namá t̄šo ná j̄ápp̄ía ná daábeṅ piá. Namá
 túllēndiṅ kuyo, na béta nás kerker piá. Dééṅ d̄aw̄i na
 t̄ab̄u-sí namá bawa, ná kíeṅaṅ loolónṅ nyāṅá, ná d̄áíló
 k̄urto ná úrr̄í. Namás paál in júndí, niiná âl ú-ii daálu
 p̄öy ná úñí, ná d̄uu nyāṅa nás kééṅ kolpa paál beetíṅiē.
 Lia namá píṅí, ná mian ooṅo ná nii amí yée, na d̄i-sí
 ná béta ná bayyá piá. Namá bawa nás nyaná ná b̄ar̄í
 kelgaṅa-lé p̄úkkāndiṅ ligo, namaṅ nȳr̄r̄uṅiṅ líḡiṅá.

Ālbá kééṅ tááríṅá kila piá nás agé, namá dééṅ
 b̄ar̄í na dolma na dééṅ siḡñ bawa nás j̄aiṅo jony jony
 ná éllé píṅí. Índálaṅ ālbá nyaná ná tónṅ kí koṅá p̄attónṅa
 paago, namá búló nás tooro-sí ittíṅ p̄éer̄iṅóle, ná kee ná
 mātár tobojog āw. Namá dóná kí ragasa díg íní,
 “K̄am̄úṅo sa? K̄am̄úṅ-si!” Na kí ballamas t̄ab̄u miil ná
 koom na n̄am̄u ṅt̄i, ū á b̄élēṅba. Tooro-sí namás dírró
 eeṅa, namá iṅo, “Jí maamá b̄ôrnyo na dáíṅ ú âyyé?”
 Námāṅ namás ūr̄á p̄aálí, “W̄úó êy! W̄úó êy!” Tooro
 namá asi keer iṅo, “Jí maamá b̄ôrnyo kaa eṅa, k̄ay sa
 jwa?” Lia namás kí ayíṅ díg in kw̄ă, “Dáíṅ ú!” Tooro
 namás asi keer in kw̄ă, “Dáíṅ ú-sí kaa búlónṅ?” B̄ôrnyo

namá in jáwí, “Dáíŋ ú âl daálu úííí, ná ása bá kééŋ kolpa, paál sǎyye.” Tooro namá píŋí ná in iŋo, “Na bát jí kaa jáwéŋí, ná ú daálu kǎrí ná úííí?” Yé namá in jáwí, “Ása yíŋo áláŋ koro baa, namá âl daálu kǎrí ná úííí.”

Tooro idé kí kilmá'ŋ p̄yyiŋ díg namás in kwǎ, “Âl koo náis dééŋ lóó jáwli, ná kelló ná karáŋ.” Namás kawlé, ná keéŋe daŋ daŋ, namá kaaḡul. Tooro âlbá jáḡla namaŋ in kwǎ, “Ôj! Yókwa báílélé yáa! Na dúiŋ íya sídda! Âl kájíleŋ jáa, náis daŋwí jǎy ná kelló ná karáŋ!” Bôrnyo namá índeréŋ kollíŋí, nás daŋwí t̄šo na yé kolpa. Yé bôrnyo idé namás jáá nás tooro-sí in beléŋ, “Âl p̄ttôn jǎy, na abá ká dííŋ na ǎw na iis íllo, s̄t! Âlbá arrá írí kaŋi, na dog ása ittíríg bisira bisiraŋ jaw.” Tooro namá k̄rro nii jáná yée. Namás tuuŋa ná jíílel, “Dííŋ! ǎw!” Iis-lé tooro nȳt namá ŋaalo, namaŋ kí ú'ŋ tāb̄uŋ karlaŋ póyyâ.

Ídé bôrnyo namá tāb̄u kí koŋa ǎw t̄šo ná main dírríŋiŋ keera, lia namás in kwǎ, “Áis waa báa, ásáŋ ittíríg kí bisira bisiraŋ jaw! Âl ila-ii ná jáa ná dééŋ arrá jaráŋa!” Tooro idé gal namá in jáwí, “Ká ása á ǎŋiŋíba, âl yé d̄uu inâŋ jitti úrríŋí, âl kí gabala-ii.”

Tooro-sí namá k̄urro nyógótóg j̄ñe, namá suur nyét way, ar̄i keer ásán arrí namá t̄ab̄u keera. Namás in kwă, “Arrí âl koo, âl jee ná s̄ay!” Namá suur t̄ab̄ñ kinj̄ie, nás k̄aj̄ñul ná éllé kawñítia k̄and̄um k̄and̄um. Ālbá niiniñ keéñé, b̄ornyo âlbá keera nás tooro-sí in beléñ, “Âl joo jí náis oomé, ká álán nimá ar̄í ná ittíríg ôñ.ná ðmel awí nái lia ðmmó!” Tooro gal walá dééñ māsi ás t̄io, namás in kwă, “Yaañ.” Indálan̄ yé namá nyãñ, namañ tón̄ paago. B̄ornyo m̄ñ ídé namá nyãñ ná b̄ar̄'ñ írí jáapa, ná dééñ n̄nó rónynyiñ amí, ná male kee nás kééñ kona pii na b̄ar̄ñá b̄utu. Tooro namá ðmel jáwí, na dééñ n̄ñ kiro ná ooño ná jaan, b̄ornyo walá á ðnd̄alba. Namás lóó báás eña, lia namá in kwă, “Álán oo ná dúíñ maamá-sí it̄ré, s̄al suur simmó-ii ná in ooño.”

Asá bá j̄aiño, ná píñí namá b̄úlo ná b̄ornyo b̄ar̄'ñ írí kee, nás máale kééñ kona pii. Namás kí gugura díg in kwă, “Jí ay lón̄ maamá náí ká tón̄ aan álán jela, ná n̄ñ k̄am ná á j̄nd̄ula?” B̄ornyo namá in jáwí, “Âl gí duur soñá t̄io ná añ ná b̄ar̄ñá'ñ kwă aam.” Ālbás tooro in kwă, “Áisa ka-sí dog ðñi j̄ñó, nás âm.” Yé b̄ornyo namás in kwă, “Âl kí íneéniñ j̄el náis obbó.” Ālbá

tooro dééŋ ere éla, námás barí'ŋ kwě, kírro kírro díg, na appá appá díg butó, námá kíc tooro-sí tabu táttŋ tééré! Indálaŋ tooro-sí namá teer, tooro-sí álbás ila jetéré soŋá eŋa, namá iŋo, “Maamá jí ay lón náí kíc baríŋá'ŋ kwă in jeter?” Yé gal námá in jáwí, “Âl kíc gabala-ii dúíŋ dalaŋ, áílá á aluba.” Asi keer dog namá indálaŋ tewa, tooro-sí íde námás ittíríg ŋanyira tie nás jáá ná in beléŋ, “Aa á! Maamá jí dííŋ in naa kíc gabala ála á-iiba!” Yé bônnyo gal námás in beléŋ, “Jí sabba ála á jawŋítŋ!”

Ídé ál kee ná indálaŋ risíŋ, sarmût díg namá dóŋa kuro, ná dũu póyyâ. Álbá law ná tooro kóel álán jee ná baw, námás urú kóór'íŋ jáá, ná in beléŋ, “Wóoy! Dalaŋ âl kila gé ná awlání kéle, âl jakkía waar ná jaal!” Tooro-sí main námás mete na ammís tšo námás koŋá'ŋ jirtó jáá, na kíc kalí kalí díg in beléŋ, “Na kíc ây sabba'ŋ eres katane?” Námás in kwă, “Âl kila gé dííŋ soor'íŋ ere!” Tooro námás jáá ná jaál, birdilŋ birdilŋ, na bônnyo gal nás karíŋ eré urú laddi, “Hây! Dalaŋ âl kernja kila gé dííŋ tabúŋ eré!” Tooro námá gal-si sabba keér jáíŋó bardulŋ bardulŋ, námá dog-si in kwă, “Âl kila gé ásán kuraŋajam báya!” Tooro-sí namá mineŋ piá, kartulug kartulug ná íneén jee ná wáíŋa, asi keer

namá íneén kutur kutur sakkía ná píní na wáíña, indálan
namañ kilmá béllini na póyyâ ná way. Bôrnyo lia
namá seeg seegin bũño, ná tooro'η toη-sí dééñ piá.

In namá in lón, abá jáara dakki jelel, daar díg
áísán bá koro p̄y kawía, ná koro bawe kí k̄íη lótáná
kerker. Na jéléná in dálan kawé, kwa-sí kí burtú'η boot
dakki kelleli, námái kí dééñ kwě, ógo ketérínjá.

Duó kí Kéén Dogólán na M̄urú

Asi díg âlbá b̄arú duur p̄öy, duó kí déén yáan kwě na kíen dogólá, arit álán kámmía wasá á kañba.

Déén duónyáa namá kuro ná m̄urú'ñ tón ená, namá búló ná kaan na kurtá píssiñ kañ. Namás nyét laddí nás bawa nás díen tón ená. Kéén dogólá'ñ báa namá iño, “Jí M̄adila kaan na kurtá niiná kin, ây sabba jum̄mó nás jéla?” Namá duññiñ ooño ná úríñí ásán kwă. Ālbá kila-sí k̄l̄um'íñ dió jíñí, namá asi keer déén purga, nyimáná rigo nás jáwla álán píñí, ásán kila-sí b̄awlé asá s̄aye.

Déén duó namá júndí ālbá yé kuro ná nyaná ná ittíríg ooño, yé dog namá déén kañiñ seeg seegiñ kuro ná nyāña. Ná kéén átínien̄a, na kaan na kurtá'ñ atar b̄aw, āl dōra in b̄unynyê. Naman̄ nyāña kíen̄a ná m̄urú'ñ tón paago. Namá tón dió k̄arí ná búló ná déén yáankwě kee nás kaan na kurtá dorol pii, ná kerá jíñítí.

Namá main k̄ñí appáná d̄i rááná, na jáás ná in belén, “K̄arúur̄ñ! Jí M̄adila kaan na kurtá niiná kin aál-si kañ ná k̄iña duur kóel áilán puu?” Déén duónyáa namá in jáwí, “Sagí! Ka-sí ur̄ú áisa á jaldiba, āl dirrig jōñ.” Yé jalpâg main, namás kaan na kurtá'ñ

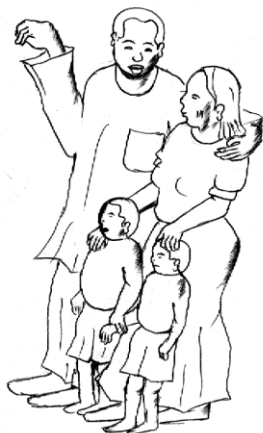
jâm jáá ná aam k̄r̄m k̄r̄m na kayaw kayaw, namá k̄í ragasa na jargasa díg nii amí yée. Lia namás dééŋ d̄wónyáa-sí nyĩjí ná k̄aríe kwa ɔw dog, ná kíeŋ kaŋ na kurtá kila kágúrgúlol, ná gôldoŋa'ŋ kidoŋa-lé kinjé, nás k̄aŋɔl álán tónj k̄ial d̄wó namás d̄t̄t̄ ɛ́ ála á dúiba.

Namá kée piá d̄wó namá úríjí, ǎlbás jáwla álán jee namás in kwă, “Naa ná jawríjí álán k̄í j̄i arrá koo âl j̄ây, maraŋ abá j̄öel ásán órré j̄áwli, ǎlbá in jámiŋ, 'Paŋ páŋe páŋ!' Na abá gal j̄öel ásán j̄arrí, 'D̄ib díbe díb j̄wa!’” D̄wó namá in kwă, “Yaŋ, âl tullé-ii.” Yáaŋkwě ǎl k̄urélijí álán jee, ǎlbá baťâr t̄šo ásán órré paalí namá in kwă, “Paŋ páŋe páŋ!” Asá jáwítíeŋi naŋ in kwă, “D̄ib díbe díb!” Yé indálaŋ namá nyăŋa

Dééŋ d̄wó ǎlbá s̄ăy ná ittíríg oŋo, m̄w̄r̄ú namás tána, namaŋ k̄í kuraŋa'ŋ díos kóómítí ná in jendéliŋ, “Ŋuur ŋuur!” Yé yéd̄w̄e ǎlbá m̄w̄r̄ú'ŋ ŋurŋura kila kelamí. Álán órré k̄í j̄arrí jee, ná paŋ páŋe páŋ! Kwă, nás paalí ná s̄akkía ná jee, ila belé namá taťúŋ kuro. Namás ammí t̄šo na metes, namá m̄w̄r̄ú'ŋ baíma na kwa'ŋ maíta'ŋ nínóná'ŋ díó k̄arí ná uŋo. M̄w̄r̄ú namá êl ná órré paago, namás jáá ná in jedéliŋ, “Paŋ páŋe páŋ!”

Namás déén órré paałí ná kárí na jáwís, “Díb díbe díb!”

Ālbá umel jáwí, namás jáwla ná nyanjá, álán nínó tog díg bǎw nás jee ná amí. Namá búló nás nínóná in lónítía niiná ása nyñjie. Namás díeñ jñlo jáa, “Díig aw iis.” Na in beléñ, “Yé in nañ kanñi-ii yée! Ila nañ êr kanñi-ii! Íllâ nañ êr kanñi-ii yée! Na in díg ây kñno-ii?” Ālbá déén taar kí koobeñañ indálanj ímíñi, álán tñ ná dakki kéllo ná jágìl naán nín-ii. Duó ídé púrít namás jáwla nás jáá álán sakkia. Murrú gal dáb! Namá tño, walá dorá á keeba álán jágì, namás jáá ná in beléñ, “Dagá! Dagá! Áila á jamba! Ná marra oo náis dúíñ duónyáa na kúíñ dogólá êl nás jâm!” Murrú namás in kwǎ, “Abá ás jélaba, álán báí díñj tónj ummó

nái âm!” Namá júndí ná nyǎṅa ná jaǎl petepete, naman tón paago.

Namá dééṅ dʉónyáa-sí báló, namás in kwǎ, “Ani ása dogólá járgi waar áíla mʉʉrú kóel, álán dééṅ tón koo!” Dééṅ dʉónyáa bás iwo, dééṅ dʉó kí mʉʉrú tullé ása á kǎndʉlba. Nan gal-si mʉʉrú'ṅ oro tullé lon, âl-si kwa-sí dogólá indálan aam, kí kila koraṅa. Namás kééṅ dogólá tabúṅ jíjí, ná mʉʉrú'ṅ tón keéṅe dan dan, ná kaagʉl.

Yé dogólá'ṅ báa namá ʉdo paalí ná in kwǎ, “Âl kin gé nás éla!” Bát ása dééṅ kuy urel, álán á kámmía.

Mʉʉrú íde gal namá in jáwí, “Naa dógóla-sí, námás jéla nás jaago, âl jundí yeeṅ ná tón káya, na ká kí jí ná awlǎn koo ná awla káa.” Namá kʉʉl ná jutá keéṅe álán karába kawe. Yáankwě kí dogólân, ǎlbá tón sǎy, namá pǎy dió dǎló appâ na kurrâ díg kʉʉto. Namás dogólá-sí íde dió jíjí, namá nyǎṅa nás baldaṅa, jileṅa na birisa, namás kienṅa jámo, na tíṅás bayyáṅa díi júndí, álán kienṅa dawlw káí. Yé namá bagú nyaná ná rʉsúgoṅa'ṅ kwǎ buto nás éla ná karro nás kí gaasí píssiṅ ʉtu jáá, ná ooṅo nás aara pááríti. Díeṅ báa na mʉʉrú ǎlbá keéṅé ná díeṅ awla káwe, nás kaṅṅʉl, ná kí koṅa

pəttóna tón káíŋe ná ari tóg dog á kawŋiba. Namá kəmmé ná yáaŋkwě kee ná kééŋ aláŋá pii. Namá kíŋɯl, “Kaa-ii nás ūtu jaá?” Yáaŋkwě namá in jáwí, “Âl dogólá-si-ii nás awi nás utû aá ásáŋ bəm.” Lia namá dééŋ gaasí dūu jáá, namás rəsúgoŋa'ŋ kwă'ŋ sárŋá pukkáŋa kila rááŋá, nás kí páŋgá jáá áláŋ kámmía.

Namás kójéleŋ káwe, namá kúɯl nás kaame, mɯɯrú-sí namás suŋá simmó eŋa, namás jáá ná in beléŋ, “Bille dogólá dokkéŋa simmó ás gebá-ii!” Namaŋ koŋa bɯɯt bɯɯttiŋ leemel, namá piŋiŋ kámmíe, namá karíe ná kɯŋɯl.

Saaréŋ dog mɯɯrú namás dɯó-sí in kwă, “Âl awláŋ kawŋí.” Na yáaŋkwě-sí gal nás in kwă, “Ottô gal ása dííŋ suur utû jaa ná kí káíŋa ná asil kəmmó ná kâm.” Yé namás, “Yaan.” Kwă, “Ee áláŋ asil bəmmó.” Yiéŋ namá kɯɯl ná keéŋe. Ălbá săy, namá baġú nyaná dog nás rəsúgoŋa'ŋ kwă éla ná béta nás utû jáá, na aaras páárí, yé namá dálo kárí, ná ooŋo doŋ kí kééŋ dogóláŋ, nás máale kíeŋ koro kaŋŋ ná kabie ná kíeŋ kaan na kurtá nás kilime ná kaŋŋ ná koró keréŋéli na kaame. Ălbá awláŋ keeŋé ná káíŋe, namás kíeŋ

rusúgoŋa kila ũtu kammé, namás kiŋul ná kámmié, lia namá karíe ná kŋul.

Saaréŋ álbá lóo leela, namás dwo-sí in kwă, “Naa álbá jí jaŋ nás jây, ása díŋ suur utû jaa, ká âl awlân awŋíti, ná áŋa nái asil ummó nái âm.” Dwo namá säy ari it ásáŋ arrí, wasá á loŋba. Namás gaasí éla ná koro píssiŋ jíŋí nás ũtu jáá, nás aara páárí. Asá bá koro tokké iŋi, namá kééŋ jŋriŋa rááŋa, áláŋ dió kárí nás eeŋ. Námá dééŋ taar írí jági áláŋ gaasí'ŋ dió kárí námá in kwă, “Băb!” Álbás taar nyaŋá, ná koro sŋe, sŋt námá in kálló. Námás jaa ná in jendel, “His his!” Dééŋ yáaŋkwě-sí namás dééŋ dwo'ŋ ŋ dagá eeŋa, namá paál kuro nás in kwă, “Âl dúlo jarí.” Na yé namá säy ná baġú nyaŋa, ná rusúgoŋa buto nás êl, nás utû jáá, namá dúló kárí.

Mŋurú álbá nyaŋá ná dééŋ awla piá nás jaiŋo ná wáŋa, namás kééŋ rusúgoŋa kila jiŋo ná amí. Lia namás jáá, ná kí kuraŋa'ŋ dió koom, “Ŋur ŋur.” Yé dogólá'ŋ báa namás in dió kee, mŋurú âl kóel áláŋ dió kárí, namá ŋrú bayyâ díg taan, namaŋ mŋurú-sí júúŋa, ná tírlâjjiŋ baanjo nás, mátár keera. Namá kí jarri tóŋ

dió kuro ná nyãña, ná kééñ bârña-sí nyét taríá, âl dééñ tón ótáná dīña dǎlo kǎiñ ná Ƴrú ladde.

MƳrú namá kí dƳoñ éle, ná mátár ribbiñ keere. Íde ila mƳrú ǎl toñ dƳo-ii, namás kééñ bârña-sí in kwǎ, “Âl baaríñ ná ká pǎy arí nás dǎló ilǎó, abá kǎiñ ǎlǎñ báis dóñá welewele áa, na abá á kǎiñiba gal námáis, dóñá hõo, írí aǎi.” ǎlbá kǎrí ná nyãña ná tibiñ keera, ná kuy kello ásán dǎló lííño, ná jǎgɪl kǎiñ lá! ǎlbás yé tabƳ inân nyaná yáaŋkwě, gal dǎb! Namá kíló tío. MƳrú-sí namá kǎli nii tío yée, namá dóña púrúttiñ kuro, nás tawrá kí jarri jáwíñí, birdilig birdilig. Kééñ bârña kila dog namás jarri jáyé, ná nyěñe ná jaíla, ná elle júndíe.

Dwó kí kééñ dogólǎñ, lia namá paál kƳrúl ná lóó sabban na sabban kǎgile, namá kƳmmé ná éllé arí tóg dog á sǎyba, ná bá délliñ yeeñ gé ná káye. Aál kee elle kí kééñ lótáná namás yee-sí sǎy, kí dééñ dƳónyáa na kíeñ dogólá.

Na in lóó-le ǎlǎñ, dƳónyáa á kénába kí kééñ bisara, dééñ dwó arí tóg dog ǎñ piába bǎñ kwa nyét ammíe.

Biís kí Dútɔ

Tóóríg díg âlbá dútɔ kí biís suur'ín jaaruŋa kaŋ, nâŋ toŋ tog kaŋ ná kíeŋ ájíná arrá káwéŋí túllêndiŋ. Asidíg biís namá ása dútɔ-sí in kwă, “Ottô âl rây koo ná táarí káa.” Dútɔ namá ása in kwă, “Yaanŋ álán koo, dúiŋ máne.” Namás kawle ná suur tabúŋ kiŋíe, teŋges teŋges ná rây keéŋe.

Ălbá keéŋe ná rây kaagɔl, nás kíeŋ ótá dũu kayé, biís namá dútɔ-sí in iŋo, “Ăjí hây! Dútɔ, tabɔ simmóŋ in'ín kwě ka-sí turíl írí kaán gí jíníti?” Ila belé-sí namá asiŋa iis na oŋŋal dog bá jáwíti. Dútɔ namá in jáwí, “Ăjí bain biís, lóo ná jí dog jalɔ ná inâŋ wessé-ii, naŋ-si dăy kírrôn innâŋ kee, íne turíl aál kee náí ká ji-sí írí iŋíti!” Namá main ɛrɛ kaldíe, dútɔ namás iwo, in belé tullé ása á tállíŋba (Ăl biís kóel álán yee amí) namás kí male díg in kwă, “Bain biís ka-sí áisa kuga piɛ, âl jaarín ná oo ná uguŋ ná áŋŋa.”

Ălbá nyaná álán uguŋ, namás jaabíl (deém) beto ná nyaná nás kééŋ aala-sí in kwă, “Ăl íde rây sorre kee ná kóel álán yee amí.” Biís ălbá dútɔ soŋŋâ ooŋo ná á ɛndɔlba, namás dééŋ joiŋíŋ jáwla ná nyăŋa ná kóel na

írínâṅ-si tarí pii, “Ájí dútɔ aál jarí ná in jóónó!” Dútɔ gal wasá á tiinelba, namá nyaná naman jaabíl paago, namá búlón ná kútí kien ótá nyét bawe ná kien kálóná-lé kárie, nás kien kálóná na pógéná mílínynyin ɛrríe, ná kí kítónás púttôn páágíe. Yé biís namá êl ná paago na írínâṅ ɛrúná laddi nás dútɔ-sí tarí pii, “Ájí dúín bára, aál jan ná warí jan?” Dútɔ namás mĩṅ dũuṅa'ṅ dũu tiina na in jáwí, “Ág jí náis ka-sí in jámiṅ, 'Tɔbɔ simmó'ṅ in'ṅ kwě, âlbá jöel áílán jám, na kí ása káin jáma ayéná iis'ṅ kába ná káin kálóná-le karí, naa áílán á jɛmmóba!”

Íde biís namá kéé ooṅo nás pírjen pii ál kútí kila tááríṅa p̄e ná see á tiélba. Lia namá simira taan, namás dééṅ tómbol irtino, namá nyăṅa kí jaabil'ṅ arí bi arí na dééṅ tómbol laddi, na kééṅ-si kona pii, “Ká âl sãid'ṅ barú yío ná dombore aldo, bittân dútɔ, álán á âmba!” Kútí-sí kila kona namá bát-si tullé inṅ, namá dúló tog-si paalíe ná nyéttiṅ kɛrɛl kien dogólân, nás biís'ṅ kona tiili, “Tírrígo tírrígo sá kon dony dony!” Na p̄urgula, na bergenya p̄ie, na bawṅeli.

Ǽlbás yeeᅇ kawlaᅇa-lé ĩřřĩᅇle, biıs namá tómbol tĩndĩřĩᅇ jǻppĩa, namá main déeᅇ jaaru-sĩ dǻbbiᅇ ᅇřo, asá kǻtĩ riyá pii. Namá kĩeᅇ saᅇkkĩǻ nás kila kǻtĩ keᅇᅇa-sĩ taᅇbũᅇ ere kollĩᅇĩ. Nás jǻwĩᅇĩ nás ila dǻló tēbbiᅇ ǻřřĩ, asá yeeᅇ palaᅇ jũndĩe. Lia namás dĩeᅇ jǻřřũᅇ jǻá, jǻřř ná ĩneeᅇn kia jǻřř namá gal-si, nyet bóyē ná kí goobeᅇa na kagi na bařĩ lǻddĩ ná řũĩ ná amĩ.

Mĩᅇ ĩde namá yē-ii, biısá kí kǻtĩᅇ nás suır jĩtti kiᅇĩ ná kotēĩᅇǻ, álǻᅇ suır kawᅇĩal, namaᅇ ettē.